



# Serile culturale ale litoralului

ÎN FIECARE AN, între 1 iunie și 15 septembrie, litoralul găzduiește o stațiune artistică sui-generis; o stațiune a stațiilor în care se întâlnesc spectacole de operă, operetă, balet, folclor, circ, es-tradă, teatru profesionist și de amatori, venite de pe toate scenele țării. Cadrul natural insolit al Mării Negre, atmosfera de vacanță, publicul eterogen, fluctuant, diferit ca vîrstă, temperament, gust im-pun un program cultural variat cu for-mule inedite, libere în fantezie și inven-tivitate. În acord cu starea estivală, spi-ritul de odihnă, de destindere și de re-creere care domină litoralul în aceste luni sînt reprezentațiile în aer liber în care mușimile comunică spontan; în des-fășurările scenice strălucitoare, pline de culoare se îmbină muzica, poezia, bu-fonada, gagul, carnavalul, caricatura, di-vertismentul. Actuala stațiune a prezen-tat cîteva astfel de manifestări culturale populare, devenite tradiționale. Cena-clul „Flacăra” condus de poetul Adrian Păunescu și Serbările mării au fost două din momentele de mare atracție din aceas-tă perioadă.

Starea estivală nu exclude însă și spec-tacolul elevat, de ținută intelectuală. În-tre cele aproape șase sute de reprezen-tații care figurează pe actuala agendă a litoralului, distingem cîteva puncte de atracție ca programele prezentate de or-chestra simfonică condusă de Paul Staicu, serile de balet clasic și contem-poran cu celebrul ansamblu îndrumat de coregraful Oleg Danovschi, sau lucrările muzicale de pe afișul Teatrului liric (Kalman, Lopez, Verdi, Leo Delibes, Adam, Johann Strauss).

Montările teatrelor din Constanța, dra-matic, de păpuși, ca și ale celui de revistă „Fantasio” — cele cîteva turnee ale sce-nelor profesioniste din țară, au făcut din arta teatrului o prezență marcantă a li-toralului. Cu acest prilej publicul s-a în-tîlnit cu cîteva opțiuni repertoriale de ținută sau cu spectacole de referință ale stagiunii curente: **Jocul vieții și al morții** de Horia Lovinescu, **Hop, signor!** de Ghelderode, **Mielul turbat** de Aurel Baranga (Teatrul din Constanța), **Gaițele** de Kirilșcu (Teatrul Național din București), **Concurs de frumusețe** (Teatrul de Come-die), recitalul actorului Tudor Gheorghe, **Cu călușul în gură** de Alfonso Sastre (Teatrul din Brăila), **Deșteptarea primă-verii** de Wedekind și **Între etaje** de Du-mitru Solomon (I.A.T.C.), **Opinia pu-blică** de Baranga (Teatrul Giulești) etc. Aceste titluri demonstrează, în bună parte, exigența artistică a organizatorilor în alcătuirea programului. Pe afișe au fost însă prezente și încropiri teatrale, elaborări artificiale fără timbru personal și ideatic, sau texte concepute după re-țete de minimă rezistență (de pildă, **Pa-iele și măgarii** de Gh. Vlad, **Un tînar printre alții** de Mihail Constantinescu, **Pensiunea doamnei Olimpia** de I.D. Șer-ban, **Bunica se mărită** de V. Mhitarian etc.).

Forța de concentrare, dorința de dis-tracție activă a spectatorului venit la odihnă este demonstrată de interesul său mare pentru acele momente culturale, festivalurile, cînd creatorii se confruntă public cu ei înșiși. Și două asemenea evenimente de interes național la care publicul a participat în număr mare au fost Festivalul teatrului politic de la Constanța și Festivalul filmului pentru tineret de la Costinești.

## Pentru tineri — filmul

### în festival la Costinești

38 DE FILME — multe purtînd sem-nătura unor importanți regizori, scena-riști, scenografi, actori, operatori —, în-sumînd 2070 de minute de proiecție, cu-prinzînd lung-metraje de ficțiune, docu-mentare, scurt metraje ale studenților de la I.A.T.C., producții realizate de cine-amatori, au încercat să evidențieze cît mai



Leopoldina Bălănuță și Mircea Diaconu — laureați ai Festivalului filmului pentru tineret Costinești '82

aproape de adevăr ce înseamnă astăzi filmul românesc.

Din programul prezentat, n-au lipsit totuși producțiile nesemnificative, oculu-rile în jurul adevărului vieții și al artei, tezismul ostentativ, evitarea punctelor sensibile ale realității, reducția publicis-tică a unor probleme, calofilia și schema, conflictul fals, aparent cu accent bătaios și curajos, tratarea minoră a unor sub-iecte. Dar un Festival este în primul rînd util, necesar, nu atît prin ceea ce neagă, cît prin ceea ce impune și afirmă. Deși, actuala ediție nu a evoluat sub semnul evenimentelor cinematografice, ea a fost marcată mai degrabă de cîteva creații importante, unele cunoscute, altele în premieră, capabile să creeze împreună un climat cultural și să conducă la o so-lidaritate a valorilor.

Fie sinteză (**Inghițitorul de săbii, No-dul gordian, Galaxia**), fie încercare de esențializare (**Concurs, Secvențe, Tema 13: Bătrînețe, Întoarcerea lui Vodă Lă-pușeanu, Micul toboșar**) sau fragment de realitate (**Invingătorul, Semnul șarpe-lui, Linieștea picturii, Bătrîni, Ce facem pentru ei?, Seraliștii**) în creațiile prezen-tate în festival, în concurs sau în afara lui, detectăm un acut și profund senti-ment al istoriei prezente. Filmele regizo-rilor Alexa Visarion, Alexandru Tatos, Mircea Veroiu, Malvina Urșianu, Tudor Mărăscu, Sabin Bălașa, Szilagy Zoltan, Virgil Mocanu, Cornel Diaconu, Mirel Ilieșu, Ion Visu, Felicia Cernățanu, Copel Moscu au puterea de comunicare cu actualitatea.

În cele cinci premiere prezentate la Costinești în demersul lor filmic, realiza-torii au avut ca parametri stabili: so-cialul, politicul, istoria ca posibil teren al alienării. În **Concurs**, regizorul Dan Pița și operatorul Vlad Păunescu fac un decu-paj caracterologic asupra unui grup ple-cat într-o excursie de orientare turistică, surprinzînd ceea ce anchilozează și de-gradează moral individul. În **Secvențe**, Alexandru Tatos folosind tehnica „filmu-lui în film” face nu numai o subtilă ob-servație asupra drumului de la impresie la expresie în artă, dar și o pertinentă scrutare a realității imediate.

Costineștiul a demonstrat încă o dată că cineștiul nostru aspiră spre o cotă înaltă de profesionalitate, în care dimen-

siunea estetică trebuie să fie pe măsura adevărului afirmat. Dar Festivalul din acest an a arătat că pentru cucerirea a-cestor dimensiuni, oamenii de film se cu-vine să-și infrîngă oboseala, să aspire mai consecvent spre inovația creatoare, să-și asume mai curajos riscul în găsirea unor mijloace de expresie noi, adevă-rate. Nu ne-am întîlnit la această ediție cu structuri filmice dinamice, cu forme care să zguduie și să stîrneasce polemici. Totuși, Costineștiul este, prin definiție, un Festival al tinerilor creatori și dacă el nu ne-a propus noutăți în materie de limbaj cinematografic, a impus în schimb atenției cîteva tinere talente: regizorii Cornel Diaconu și Copel Moscu, operatorul Vlad Păunescu, studenții operatori Relu Moraru și Gabriel Kosuth, regizo-rea Sabina Pop, autoarea documentarului **Poartă spre vecini**, sau cineamatorul Emanuel Teț care, de curînd, a început să colaboreze cu studioul Animafilm, rea-lizînd filmul **Poem dinamic**. S-au remarc-at cu acest prilej și disponibilitățile ac-toricești deosebite pentru film ale studen-tului Claudiu Bleontz, interpretul tînaru-lui din filmul lui Dan Pița. S-au impus, de asemenea, la Costinești, și cîteva per-formanțe artistice deosebite, unele încu-nunate cu premii; ele aparțin unor sta-ruri ale ecranului nostru ca: Leopoldina Bălănuță, Mircea Diaconu, Ovidiu Iuliu Moldovan, George Constantin, Mircea Al-bulescu și George Motoi; de asemenea remarcabilă a fost prezența operatorilor Călin Ghibu și Florin Mihăilescu, precum și a compozitorului Adrian Enescu. Nu în cele din urmă semnalăm lansarea cu suc-ces și la această ediție a cotidianului festivalului „Secvența” editat de „Scin-teia tineretului”.

## Păpuși constănțene

NIVELUL profesional al echipei și al colaboratorilor, organizarea periodică, timp de mai bine de 10 ani, a Festivalului teatre-lor de păpuși din țară au făcut din teatrul constănțean un centru activ al genului. În ultima perioadă, personalitatea trupei este modelată de fantezia unui tînar regizor venit din teatrul cu actori, Cris-tian Pepino. Cele trei spectacole pe care

le semnează în această stagiune arată că experiența sa anterioară a avut urmări pozitive în fața noului limbaj. În specta-colul pentru copii **Leție de zbor și cor pentru puil de cocor**, convenția nedisi-mulată impune copilului să fie nu numai simplu spectator dar și interpret. Micii spectatori participă direct la intîmplările prezentate pe scenă cîntînd și jucînd, schimbînd replici cu actorii păpușari. Spectacolul iradiază prospețime, le stimu-lează fantezia. În spațiul de joc (un hol sau o sală improvizată), micul spectator face cunoștință cu atmosfera specifică tea-trului neconvențional, cu recuzita răspî-dită pe podea, la vedere, cu marionetele inerte, atîrnate pe pereți, cu actorii așteptînd gongul de începere a reprezenta-ției. Reflectorul se aprinde și copiii devin martori și autori ai acelei treceri se-crete care face ca formele neînsuflețite să capete viață. Copiii sau adulții sînt cuceriiți de atribuțiile exterioare minuțio-s construite ale decorului și păpușilor (sco-nografie Ion Țîțoiu), de personajele ani-mate de cele două interprete Aneta For-na Christu și Georgeta Nicolau.

În **Inimă rece** de Victoria Gavrilăscu (după Hauff), cu aceeași scrupulozitate se evită pitorescul facil. De astădată, re-gizorul încearcă să detecteze și să evi-dențieze semnificația socială și politică a parabolei. În această reprezentație supra-licitarea jocului actoricesc, lipsa unei permanente osmoze între evoluția păpu-șilor și cea a interpretelor actori lasă să se simtă, la un moment dat, un hiatus între ritmul emoțional și cel conceptual. Măsura forței de creație în teatrul de pă-puși a regizorului o dă spectacolul **Me-tamorfoze** după Ovidiu. Explorînd lumea mitologică a poetului, Cristian Pepino împreună cu scenografa Eugenia Tără-șescu Jianu încearcă să exprime în lim-



Metamorfoze — după Ovidiu. Scenariul și regia, Cristian Pepino

baj păpușăresc sensurile filosofice ale lu-crării, să-l evidențieze deschiderea exis-tențială.

Conlucrează în montare alături de pă-puși, marionete, dansul, pantomima; jo-cul de lumini imprimă tensiune și mis-ter reprezentației. Totul are aer de ri-tual, mișcărilor sînt solemne și hieratice. Viziunea regizorală coregrafică stimu-lează fantezia artistului minutor. Men-ționăm astfel două momente de virtuozitate interpretativă datorate Anetei For-na Christu în zborul lui Icar și Geor-getei Nicolau în dansul Mamei Gee.

Depășind lungimile, scăderile de ritm — care fac ca pe alocuri în spectacol tex-tul să se desfășoare în uniform, — Cris-tian Pepino găsește **Metamorfozelor** lui Ovidiu o inspirată și interesantă tradu-cere în limbaj păpușăresc.

Ludmila Patlanjoglu



Concurs, peliculă distinsă cu premiul pentru cea mai bună regie (ex aequo) — Dan Pița

## Secvența

● Premierele cinematogra-fice românești își reiau ac-cum, în plină vară, apariția ritmică (pe afișele lunii au-gust figurînd trei lung-me-traje), iar din studioul de la Buftea au reînceput să so-sească vești despre alte pel-licule abia intrate în produc-ție, astfel încît profilul viito-rului repertoriu autohton se conturează promițător. Alăt-uri de ecranizările Caragia-le, Sadoveanu, Agărbiceanu, Căzar Petrescu, se află ada-pările după Zaharia Stancu sau Marin Preda. Se anun-ță deasemenea că numă-rul filmelor scrise de Dumitru Radu Popescu se va îmbogăți cu două noi titluri: **Fructe de pădure** (regia: Alexandru Tatos) și **Zorii** (regia Manole Marcus); iar după recenta

peliculă **Intîlnirea** (regia: Sergiu Nicolaescu), Bujor Nedelcovici va reveni pe ge-nericul **Fetelelor de nisip** (regia: Dan Pița). Pentru transpunerea romanului său, **Dragostea și revoluția**, Dinu Sărau își rela colaborarea cu Gheorghe Vitanidis, iar scenariul lui Mircea Radu Iacoban, **Escapada**, va prile-jui debutul, ca regizor de lung-metraj, al operatorului Cornel Diaconu. Există deci semne elocvente că pasiunii cineastilor pentru literatură îi răspunde credința scriitorilor în virtuțile de comunicare și prin intermediul marelui ecran cu publicul larg. Așteptăm, cu speranță, roadele acestui dialog tot mai profund al creatorilor con-temporani.

I. E.